

Noile cerințe ale profesionalizării

Olimpius Istrate

asistent de cercetare

Institutul de Științe ale Educației

olimpius@leducat.ro

"Perhaps big advertisers have the money to create a need for products where there was none before, but most of us humble learning technologists have to take the state of the market as we find it."

Sarah Price (Heriot-Watt University)

Se poate afirma pe bună dreptate despre anii '80 că reprezintă deceniul revoluției tehnologice din învățământ. Aplicațiile calculatoarelor au născut speranțe fără precedent pentru viitorul demersului educativ. Febra tehnologică era atât de mare, încât, încă din primii ani ai deceniului, au fost lansate programe guvernamentale în numeroase țări, preocupate să nu rămână în urmă în acest domeniu. Încetul cu încetul, majoritatea țărilor dezvoltate au introdus calculatoarele în școli începând cu nivelurile superioare, apoi dotând succesiv clasele învățământului secundar și primar. Chiar și în lipsa unor încurajări din partea guvernelor, dorința de a adapta informatica la nevoile sălilor de clasă era atât de mare, încât multe școli au achiziționat din proprie inițiativă computere. În Olanda, aproape 50% din școli au achiziționat material informatic cu sprijinul băncilor și al industriei locale chiar înainte de demararea primelor programe guvernamentale de introducere a calculatoarelor în învățământ. Merită să remarcăm faptul că variatele inițiative au depășit cu greu punctul de plecare fără a-și concentra atenția asupra **formării educatorilor**. În cazul nepregătirii prealabile a cadrelor didactice pentru exploatarea noilor tehnologii ale informației și comunicării (TIC) în cadrul predării/învățării, progresul nu poate fi garantat. O confirmare o constituie faptul că în ultima decadă au fost organizate la nivelul UNESCO o suită de congrese internaționale cu tema "Informatizarea învățământului". Axa de referință a acestora a constituit-o constatarea că **pregătirea cadrelor didactice pentru o societate informatizată** este un factor cheie al reușitei întregului demers de dezvoltare a resurselor umane.

Potrivit rezultatelor anchetei internaționale despre TIC în învățământ (Computers in Education Study - COMPED)¹ realizat în 21 de sisteme școlare, există certitudinea răspândirii calculatoarelor în sistemele școlare peste tot în lume. Chiar dacă inovația este complexă și restricțiile bugetare sunt foarte severe, educatorii și elevii sunt extremi de favorabili adopției sale.

---

¹ Pelgrum, W.J. *Cercetarea internațională despre utilizarea calculatoarelor în învățământ*, în *Perspective*, vol.XXII, nr.3 (83), 1992.

Un aspect important al politicilor naționale în direcția formării noilor generații este folosirea computerului ca suport pentru învățare. Trebuie astfel prevăzut și orientat impactul TIC asupra învățării prin relevarea expectanțelor. TIC nu trebuie considerate numai ca unul din elementele de conținut ale învățământului, ci și ca un mijloc didactic (integrate în predarea diferitelor discipline), cu rol important în îmbunătățirea calității predării și ameliorarea procesului instructiv-educativ. Se vor dezvolta aptitudini de creare, tratare, obținere, selecționare și recuperare a informației, se va dezvolta creativitatea și capacitatea de gândire structurată. Însă introducerea TIC nu vizează numai familiarizarea elevilor cu prelucrarea informației, ci și cu însușirea unor procese de învățare mai puțin pasive și mai autonome. De asemenea, se vor crea noi medii de învățare individuală și în grup. Un alt efect posibil ar fi convertirea modelului interacțiunii educator-elev într-un model triunghiular educator-ordinator-elev.

Un studiu de impact, elaborat de Watson în 1993², lansat de Departamentul pentru Educație din Anglia și Wales a demonstrat complexitatea evaluării impactului TIC asupra progresului elevilor în ciclurile primar și secundar. Studiul a indicat destul de clar că orice contribuție era dependentă de o suită de factori, cel mai important fiind acela al rolului profesorului.

În ce privește formarea orientată spre TIC a cadrelor din învățământ, sistemele educative din Canada și Japonia au înregistrat progrese remarcabile. Modelul Ontario, introdus într-o provincie canadiană, a devenit punct de referință datorită succesului obținut, reușind să acopere printr-o program de "specializare adițională" (Ontario Additional Qualification - AQ) unele din problemele actuale, cum ar fi corespondența dintre științele noi și obiectele de învățământ. Una dintre cele 34 de arii vizate de programul de specializare adițională este pregătirea profesorilor în utilizarea TIC conform curriculumului. La ora actuală, fiecare școală din Ontario³ are cel puțin un specialist în TIC, de formație pedagogică. Este de remarcat reacția extrem de rapidă a sistemului japonez de învățământ (datorată poate și mentalității orientate deja spre o societate informatizată) introducând, încă din 1988⁴, schimbări în educația profesorilor.

Cu certitudinea că tehnologiile informației și comunicării - și în special computerul - vor deveni instrumente de utilitate universală, este necesar să se dezvolte în acest sens un nou mod de gândire și comportament care va permite să se facă față oricărei noi cerințe. Fiecare educator va trebui să capete o formație de bază în domeniul TIC. Aceasta implică o serie de obiective cum ar fi:

- însușirea principiilor comune care guvernează aplicarea informației, cunoașterea naturii, proprietățile și structurile informației;
- dezvoltarea unei vederi de ansamblu asupra amplitudinii și importanței aplicațiilor informaticii și efectelor lor sociale și economice asupra individului și colectivității;
- formarea capacității de a identifica situațiile în care este indicată utilizarea informaticii și conceperea unor soluții adecvate, cu particularizări în elaborarea strategiilor curriculare;

---

² Watson, D.M. *An evaluation of the impact of Information Technology on children's achievements in primary and secondary schools*. London: King's College, 1993.

³ Owston, R.D. *Professional development in transition: A Canadian provincial case study*, în *Journal of Computer Assisted Learning*, vol.11, no.1/March 1995, Dorchester - pg.13-22

⁴ Sakamoto, T., Gardner, J. *Information in teacher education in Japan*, în *Journal of Computer Assisted Learning*, vol.11, no.1/March 1995, Dorchester - pg.35-39

- dezvoltarea priceperii de a aplica noile tehnologii în activități ca stocarea și căutarea informației, prelucrarea ei pentru comunicare, supravegherea și controlul ei;
- cunoașterea mijloacelor curente de comunicare cu echipamente informatice; stabilirea unor relații de cooperare cu colective de profil din alte țări; extragerea informației de ultima oră de pe rețelele informaționale mondiale etc.

Se urmărește astfel, implicit, dezvoltarea unei culturi informatice înțeleasă nu numai ca o cunoaștere și competență de specialitate, ci și ca o nouă orientare și raportare la realitate. Astăzi, mai mult ca oricând, susținerea și promovarea activității ține de însușirea regulilor unui social în continuă schimbare și inovare...